

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1725

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. kovo 28 d. sprendimo Nr. SV-S-647 „Dėl teisės aktų projektų išvadų“ 12 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1725 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio 27 dalį švietimas suprantamas kaip ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklą visuma. Švietimo įstatyme nustatyti Lietuvos Respublikos švietimo tikslai, švietimo sistemos principai, švietimo sistemos sandaros, švietimo veiklos, švietimo santykių pagrindai, valstybės įsipareigojimai švietimo srityje (Švietimo įstatymo 1 straipsnis). Ikimokyklinis ugdymas yra vienas iš švietimo sistemos elementų (Švietimo įstatymo 6 straipsnis), kurio paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius, jis vyksta šeimoje, o tėvų (globėjų) pageidavimu – pagal ikimokyklinio ugdymo programą. Įvertinus Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytą Įstatymo projekto tikslą „plėsti vaikų priežiūros, pagalbos tėvams, auginantems vaikus, formų įvairovę, taip skatinant šeimas turėti daugiau vaikų ir suteikiant tėvams galimybę derinti darbą, karjerą ir vaikų auginimą“ ir atsižvelgiant į Švietimo įstatymo paskirtį, manytina, kad Įstatymo projektu siūlomas ikimokyklinio amžiaus vaikų priežiūros įteisinimas neturėtų būti Švietimo įstatymo reguliavimo dalykas.

2. Naujojoje Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo redakcijoje, įsigaliosiančioje 2018 m. liepos 1 d., numatytas kompleksinės pagalbos vaikui teikimas, kur kompleksinė pagalba apibrėžiama kaip socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo, psichologinės ir kitokios pagalbos priemonių derinys, sudarantis sąlygas vaiko atstovams pagal įstatymą užtikrinti vaiko saugumą, kokybišką šeimos funkcionavimą ir būtiną jos gerovę (Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 6 dalis). Minėto įstatymo 52 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad savivaldybės institucijos ir įstaigos organizuoja ir finansuoja socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo ir kitų reikalingų paslaugų vaikui ir šeimai prieinamumą ir kompleksiškumą. Be to, pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 8 punktą ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas yra savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta)) savivaldybių funkcija, o sprendimų dėl kompensacijų tam tikroms vartotojų grupėms mokėjimo priėmimas, papildomos socialinės paramos, socialinių pašalpų ir kompensacijų skyrimo iš savivaldybės biudžeto tvarkos nustatymas, priedo fiziniam asmeniui (globėjui) už vaiko globą dydžio ir mokėjimo iš savivaldybės biudžeto tvarkos nustatymas – išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija (Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 38 punktą). Pabrėžtina, kad kai kurios savivaldybės šiuo metu jau yra priėmusios sprendimus iš dalies kompensuoti tėvams (globėjams) vaiko nuo gimimo iki privalomo ugdymo pradžios išlaikymą ir (ar) priežiūrą

nevalstybinėse ugdymo įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ugdymo programas. Taip pat pažymėtina, kad vaikų priežiūros paslaugų prieinamumas yra reglamentuojamas ir Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. kovo 10 d. įsakymu Nr. A1-133 „Dėl Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – veiksmų planas). Vaikų priežiūros paslaugos gali būti teikiamos veiksmų plane numatytais atvejais ir suprantamos kaip valandinės vaiko priežiūros paslaugos, kurios gali būti teikiamos ne ilgiau kaip 4 val. per dieną visiems tėvams (įtėviams, globėjams), auginantiesiems vaikus (įvaikius, globotinius) nuo trejų metų iki kol vaikas pradės lankyti bendrojo ugdymo mokyklą. Vaikų priežiūros paslaugos teikiamos paslaugų teikėjo numatytose tam tinkamose patalpose nuo 6 iki 22 val. Veiksmų plane numatyta paslaugų, tarp jų ir vaikų priežiūros, mažinančių darbingo amžiaus žmonių (ypač moterų) riziką iškristi iš darbo rinkos dėl vaikų priežiūros, plėtra. Pagal šį veiksmų planą gali būti finansuojami projektai, užtikrinantys vaikų priežiūros paslaugų prieinamumą. Šeimos, bendradarbiaudamos su nevyriausybinėmis organizacijomis, imasi iniciatyvos teikti lanksčias vaikų priežiūros paslaugas: prižiūrimos nedidelės vaikų grupės vieno iš tėvų namuose, bendruomenių centruose ir kt. Veiksmų planas finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą. Veiksmų planui įgyvendinti skirtos lėšos sudaro 21 159 863 eurus Europos Sąjungos fondų ir valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į aukščiau pateiktų teisės aktų analizę, darytina išvada, kad esantis teisinis reguliavimas yra pakankamas ir sudaro galimybes pasiekti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte numatytą tikslą, o galiojantys teisės aktai neriboja tėvų (globėjų) ir fizinių asmenų, vykdančių individualią veiklą ir teikiančių vaikų priežiūros (auklės) paslaugas už atlyginimą, galimybės susitarti, kad vaikai būtų prižiūrimi tėvų (globėjų) ar auklės namuose ir (ar) kartu su prižiūrimais kitais keliais vaikais. Todėl manome, kad tokios galimybės papildomas įtvirtinimas Įstatymo projekte pats savaime nėra reikalingas ar tikslingas.

3. Kadangi Įstatymo projektu siekiama numatyti finansinės paramos šeimoms teikimą, nėra aišku, kodėl parama būtų teikiama tik tuo atveju, jei vaiko priežiūra būtų vykdoma paslaugas teikiančio asmens namuose, o ne kitose patalpose ar vaiko gyvenamojoje vietoje, kodėl tik dienos metu (įvertinus, kad tėvams (globėjams), dirbantiems naktinį darbą, tokio pobūdžio paslauga taip pat gali būti reikalinga), kodėl tik vykdant veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą (su aukle gali būti sudaroma ir darbo sutartis, pagal kurią jai (jam) mokamas atlyginimas), kodėl finansinė parama nenumatoma esant kitoms vaikų (nuo gimimo iki privalomo ugdymo pradžios) priežiūros formoms, dėl kurių tėvai (globėjai) taip pat patiria išlaidų (pavyzdžiui, leidžiant vaiką į nevalstybinę ugdymo įstaigą, kuri vykdo ikimokyklinio ugdymo programą ar teikia vaiko priežiūros paslaugas).

Ministras Pirmininkas

Švietimo ir mokslo ministras